

Hva kjennetegner bærekraftig reiseliv?

Innovasjonsseminaret
for fjellturismen,
Hovden
27.-28. oktober 2008

Marte Lange Vik,
Vestlandsforskning

Om forskingscenter for bærekraftig reiseliv

- **Bakgrunn**

- Etablert av **Høgskulen i Sogn og Fjordane** og **Vestlandsforskning** i Sogndal den 2. mai 2007
- Strategisk forskning for mål om et bærekraftig reiseliv

- **Forskergruppe på ca 10 årsverk**

- **Større prosjekter**

- Sustainable Destination Norway (2008-10), samarb. med Univ i Stavanger og Høgskulen i Finnmark, finansiert: Norges forskningsråd/NHD
- Vindkraft og reiseliv (2007-08), finansiert: Vestavind AS
- Fritidsforbruk (2008-10), samarb. med NTNU og SIFO, finansiert Norges forskningsråd "Miljø 2015"
- Reiseliv i verneområder (2008-10), samarb. med Univ i Klagenfurth, finansiert Norges forskningsråd "Miljø 2015"
- ARENA Innovativ Fjordturisme, finansiert Innovasjon Norge
- Kvalitetssystem for geoturisme, finansiert Hotellgruppa i Sogn

Forskingssenter for

geoturisme og bærekraftig reiseliv

Hva skal jeg snakke om?

- **Bærekraftig utvikling og klima**
- **Reiselivets bærekraftutfordringer**
- **Endringstemaer**

Bærekraftig reiseliv på den norske dagsorden

- **Regjeringens strategiske plan for reiselivsnæringene vinteren 2007**
 - *”Regjeringens mål er å bidra til å utvikle og fremme Norge som et bærekraftig reisemål”*
- **Foreløpig avklaring av innholdet i målet**
 - *”Regjeringen ønsker å utvikle og fremme Norge som bærekraftig reisemål på en måte som tar vare på og styrker natur, kultur og miljø, sosiale verdier og økonomisk levedyktighet i et langsiktig perspektiv”*
 - *”Regjeringen legger Brundtlandkommisjonens definisjon av bærekraft og FNs definisjon av og mål for et bærekraftig reisemål til grunn for hva som er et bærekraftig reiseliv”*

Hvorfor fokus på klima?

- **Brundtlandkommisjonens rapport: Vår felles framtid (1987)**
Bærekraftig utvikling har tre hovedprinsipper:
 - Ivaretagelse av økologisk bærekraft
 - Tilfredsstillelse av basisbehov
 - Sikring av lik fordeling mellom og innenfor generasjoner
- **Definisjonen satte klima på dagsorden**
- **Fokus her og nå: Klima**
 - Forbedringer på klimaområdet kan gi gode ringvirkninger innen de andre områdene

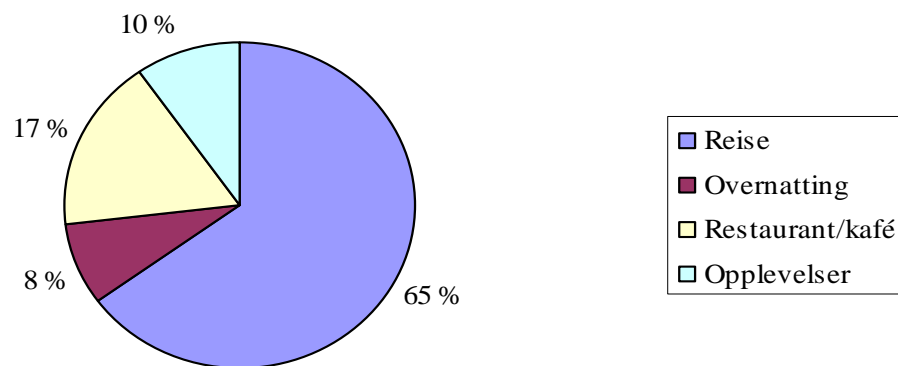
De tre bærekraftutfordringene

- **Reiselivet som del av klimaproblemet**
- **Reiselivet som offer for klimaendringer og klimapolitikk**
- **Reiselivet som del av løsningen på klimaproblemet**

Reiseliv som del av problemet: Utslipp og energi

Utsleppstype	Reiseliv	Norge totalt	Del reiseliv
Karbondioksid, CO ₂	4.425.764	33.287.000	13,3 %
Nitrogenoksid, NO _x	39.934	222.700	17,9 %
Karbonmonoksid, CO	152.159	590.000	25,8 %
Flyktige organiske sambindingar, VOC	46.183	175.500	26,3 %

Svoveldioksid, SO₂

Reiselivet som offer for utviklingen

- **1) Dobbel sårbarhet**
 - Særlig sårbar for klimapolitikken
 - Særlig sårbar for klimaendringer
- **2) Skjev sårbarhet og tilpasningsevne**

Reiseliv som offer for utviklingen: Endring av kulturlandskapet

1994

2004

Kilde: Norsk institutt for jord og skogkartlegging (NIJOS)

Reiseliv som del av løsningen:

- **To konkurrerende hypoteser**
 1. Når vi har "fri" tar vi også fri fra våre miljøholdninger
 2. Når vi har "fri" er vi åpne for å lære mer miljøvennlig praksis, som vi så tar med oss tilbake til "hverdagslivet"
- **Reiselivets bidrag i bærekraftarbeidet**
 - Vinn-vinn tilnærming: prioriter miljøtiltak som har en læringseffekt tilbake til "hverdagen"

Reiseliv som del av løsningen (2):

- **Endringsmekanismer**
 1. Endre etterspørselen (forbrukerinnretning)
ved å
 2. Endre tilbudet (næringsinnretning)
- **Endringstemaer**
 - **Biff** (hva vi spiser),
 - **Bil** (hvordan og hvor mye vi reiser)
 - **Bolig** (hvordan vi bor)

“BIFF”: spis mer miljøvennlig når vi har “fri”

- **Utgangspunkt**

- Overgang til økologisk og lokal mat kan medføre 10% reduksjon i energiforbruk og klimagassutslipp fra vårt matvareforbruk

- **Øko- og lokalmat i reiselivet**

- DNTs satsing på ”kortreist mat”
- Gardsmatbedrifter og gardsmatrestauranter
- Choice hotellenes satsing på økologisk mat
- Slowfood bevegelsen

”BIL”: reis mer miljøvennlig når vi er på ferie

- **Utgangspunkt**

- Privatbil- og (særlig) flytransport øker så mye at man ikke klarer å hindre økning i miljøbelastningen fra persontransporten

- **”Bærekraftig mobilitet” i reiselivet**

- Omfanget av besøk på DNTs hytter øker år for år
- Sykkelturisme øker i Norge og internasjonalt
- ”Sydentur” med tog øker
- Bilfrie destinasjoner
- ”Slow movement”

Star Tours
Blue Train

”BOLIG”: bo mer miljøvennlig når vi er på ferie (?)

- **Utgangspunkt**

- ”Bolig” står for om lag 1/3 av klimagassutslippene fra vårt private forbruk

- **”Økobiliger” i reiselivet**

- ”Det enkle hyttelivet” – overførbare idealer til den ”vanlige” boligen?
- Men; antall, størrelse, avstand til og materiell standard på hytter har økt dramatisk de siste årene – krever i tilfelle sterkere styring av hytteutbyggingen
- Læring på en lavere skala: ”spareinnretninger” på hotellrom

Eller:

Konkrete tiltak – hvor kan vi begynne?

- **Miljøsertifiseringer**
 - Ulike ambisjonsnivå
 - Ulike fokus
- **Transport- og mattiltak**
- **Informere kunder om bærekraftig utvikling og klimaspørsmålet**
 - Gjøre informasjon om miljøtiltak og –valg synlig og tilgjengelig for gjestene

Takk for oppmerksomheten!

Kontaktinformasjon:

Marte Lange Vik

Dir.tel: 57 67 61 76

Mobil: 47 63 65 52

E-post: mlv@vestforsk.no

Vestlandsforskning

Postboks 163

6851 Sogndal

Tel: 57 67 61 50

Faks: 57 67 61 90